

České vysoké učení technické v Praze
Fakulta stavební
Katedra geomatiky

Cvičení 1

Úloha č. 1: Geometrické vyhledávání bodu

Bc. Petr Poskočil a Bc. Marek Fáber

Vyučující: doc. Ing. Tomáš Bayer, Ph.D.

Studijní program: Geodézie a kartografie, Navazující magisterský

Obor: Geomatika

15. října 2019

Obsah

1	Zadání	1
1.1	Údaje o bonusových úlohách	2
2	Popis problému	3
3	Popis použitých algoritmů	4
3.1	Winding Algorithm	4
3.1.1	Problematické situace u Winding Algorithm	5
3.1.2	Implementace algoritmu	5
3.2	Ray Crossing Algorithm	6
3.2.1	Problematické situace u Ray Crossing Algorithm	6
3.2.2	Implementace metody	7
4	Vstup a výstup aplikace	8
4.1	Vstup	8
4.2	Výstup	8
4.3	Prostředí	9
5	Dokumentace tříd a metod	13
5.1	Algorithms	13
5.2	Draw	13
5.3	Widget	14
6	Závěr	15
6.1	Neřešené problémy a náměty	15
	Literatura	16
A	Zdrojový kód aplikace	17
B	Vstupní a výstupní data	18
C	Aplikace - binární soubor	19

Kapitola 1

Zadání

Úloha č. 1: Geometrické vyhledávání bodu

Vstup: Souvislá polygonová mapa n polygonů $\{P_1, \dots, P_n\}$, analyzovaný bod q .

Výstup: $P_i, q \in P_i$.

Nad polygonovou mapou implementujete následující algoritmy pro geometrické vyhledávání:

- Ray Crossing Algorithm (varianta s posunem těžiště polygonu).
- Winding Number Algorithm.

Nalezený polygon obsahující zadaný bod q graficky zvýrazněte vhodným způsobem (např. vyplněním, šrafováním, blikáním). Grafické rozhraní vytvořte s využitím frameworku QT.

Pro generování nekonvexních polygonů můžete navrhnout vlastní algoritmus či použít existující geografická data (např. mapa evropských států).

Polygony budou načítány z textového souboru ve Vámi zvoleném formátu. Pro datovou reprezentaci jednotlivých polygonů použijte špagetový model.

Hodnocení:

Krok	Hodnocení
Detekce polohy bodu rozlišující stavy uvnitř, vně na hranici polygonu.	10b
Ošetření singulárního případu u Winding Number Algorithm: bod leží na hraně polygonu.	+2b
Ošetření singulárního případu u obou algoritmů: bod je totožný s vrcholem jednoho či více polygonů.	+2b
Zvýraznění všech polygonů pro oba výše uvedené singulární případy.	+2b
Algoritmus pro automatické generování nekonvexních polygonů.	+5b
Max celkem:	21b

Obrázek 1.1: Zadání cíčení č. 1 [1]

1.1 Údaje o bonusových úlohách

Cílem úlohy je představit grafickou aplikaci na geometricko detekci polohy bodu vůči polygonu, která rozlišuje stavy jako uvnitř, vně, a na hranici. Bonusovou úlohou je myšlená širší funkcionalita aplikace. Do aplikace bylo zakomponováno ošetření singulárního případu u Winding Number Algorithm - bod ležící na hraně polygonu, dále pak ošetření singulárního případu u Winding Number Algorithm a Ray Crossing Algorithm - bod je totožný s vrcholem jednoho nebo více polygonů, a na nakonec grafické zvýraznění polygonů do kterých spadá bod Q včetně ošetření obou singulárních případů [1].

Kapitola 2

Popis problému

V rovině máme mapu tvořenou j polygony, které se stávají z i vrcholů a σ hran. Do této mapy chceme umístit bod Q a určit jeho polohu vůči polygonům v mapě. Při určování polohy se výpočet provádí pro každý polygon zvlášť a na základně tohoto určení se rozhodne o poloze bodu vůči polygonu/polygonům ve který se bod Q nachází.

- Bod Q neleží v polygonu $p[j]$
- Bod Q leží v polygonu $p[j]$
- Bod Q leží na hraně σ polygonu/polygonů
- Bod Q je totožný s vrcholem $v[i]$ polygonu /polygonů

Polohu bodu Q v mapě určíme algoritmy Winding Number Algorithm a Ray Crossing Algorithm. Tyto algoritmy byly zvoleny z důvodu své relativní výpočetní jednoduchosti.

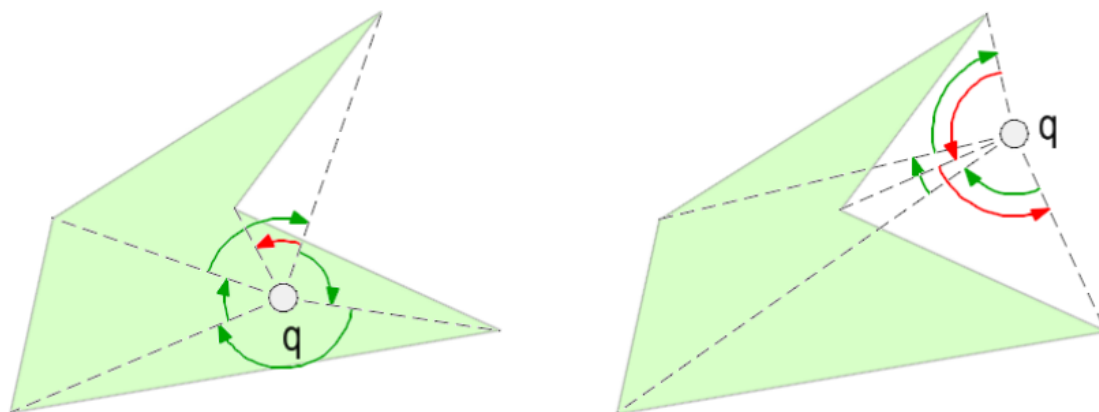
Kapitola 3

Popis použitých algoritmů

Pro určování polohy bodu Q v mapě tvořené polygony lze uplatnit mnoho algoritmů. Vždy je třeba zvolit vhodný algoritmus, který nebude příliš náročný na tvorbu a výpočet. Z tohoto důvodu byly zvoleny algoritmy Winding Number Algorithm a Ray Crossing Algorithm. Pro řešení úlohy by bylo možné využít také algoritmů Line Sweep Algorithm, Divide and Conquer nebo Brute Force Algorithm [2].

3.1 Winding Algorithm

Tato metoda spočívá ve sčítání úhlu, který svírají spojnice vrchol $v[i]$ s určovaným bodem Q . Pokud se otáčíme ve směru hodinových ručiček od bodu $v[i]$ k bodu $v[i+1]$, tak má úhel kladné znaménko, v opačném případě má znaménko záporné. Pokud výsledný úhel je roven 2π , tak se bod nachází uvnitř polygonu $Q \in p[j]$, jinak polygonu $Q \notin p[j]$.

Obrázek 3.1: Princip Winding Algorithm [2]

Při práci s algoritmy vyvstávají různé problematické situace, je tedy nutné udělat jejich rozbor a ošetřit tyto situace v kódu. K problematickým situacím při řešení této úlohy může dojít,

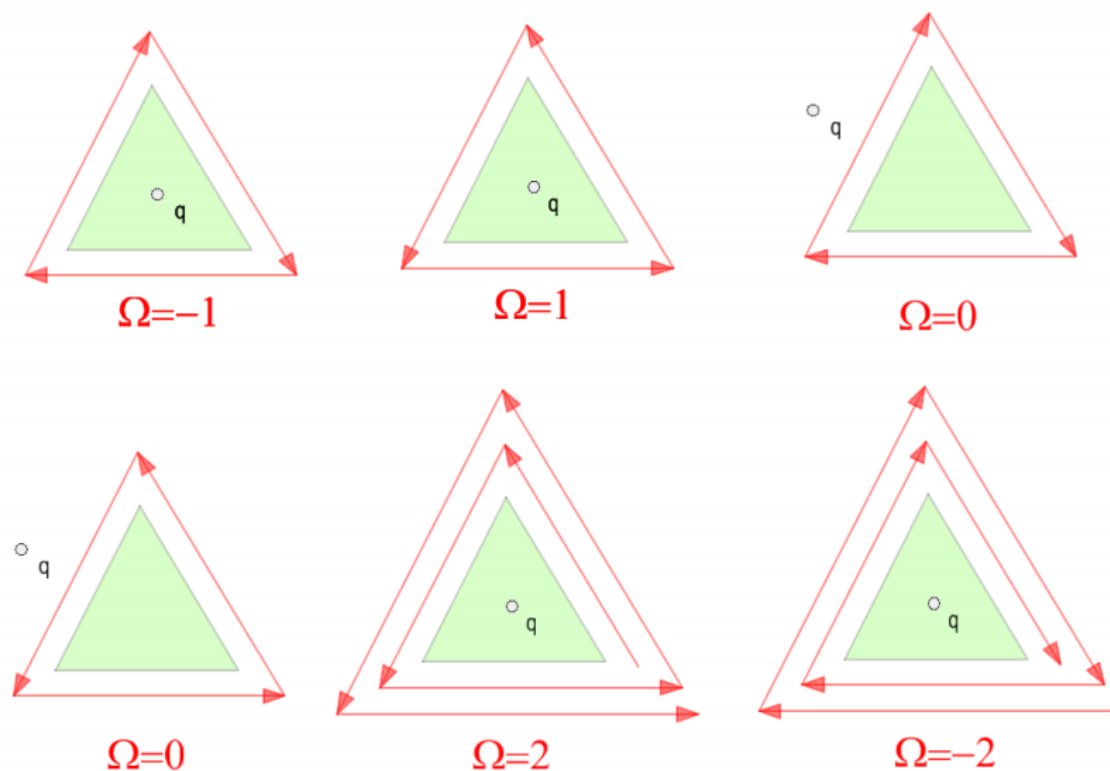
když bod leží na hraně polygonu nebo je totožný s některým vrcholem polygonu. Takovéto situace je potřeba ošetřit, aby i v takovém případě došlo ke správnému výběru polygonu.

3.1.1 Problematické situace u Winding Algorithm

V případě, že by bod Q ležel na některém z vrcholů polygonu, by algoritmus vyhodnotil, že bod leží mimo polygon, jelikož by součet úhlů vyšel menší než 2π . Takovou situaci nastane když $q[x_q, y_q] \approx p_i[x_i, y_i]$ a je potřeba v kódu ošetřit podmínkou $|x_p - x_Q| < \epsilon \wedge |y_p - y_Q| < \epsilon$. Pokud je tato podmínka splněna, tak výsledkem je, že se bod nachází uvnitř polygonu.

Pro případ, když bod Q leží na hraně $|AB|$ polygonu, dojde u výpočtu, že bod leží vně polygonu, jelikož součet úhlů vyjde π nebo 3π . Tato situace se ošetřuje podmínkou, kdy platí $(|AB| - (|AQ| + |BQ|)) < \epsilon$.

3.1.2 Implementace algoritmu

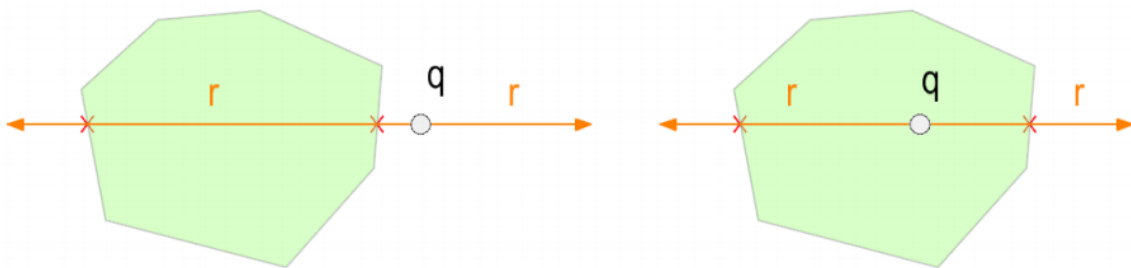
Obrázek 3.2: Princip Winding Algorithm [2]

1. Nastavení výchozího úhlu ω rovno 0, volba tolerance $\epsilon : \omega = 0, \epsilon = 1e - 10$
2. Určení orientace o_i bodu q ke straně p_i, p_{i+1}

3. Určení úhlu $\omega_i = p_i, q, p_{i+1}$
4. Volba podmínky - pokud pod vlevo: $\omega = \omega + \omega_i$
5. V opačném případě: $\omega = \omega - \omega_i$
6. Volba podmínky - pokud rozdíl: $(\omega - 2\pi) < \epsilon$, pak platí: $q \in P$
7. V opačném případě: $q \notin P$

3.2 Ray Crossing Algorithm

Metoda Ray Crossing Algorithm, česky volně přeloženo jako průsečík paprsku, vychází z určování počtu průsečíků hran polygonu a polopřímky vycházející z libovolného bodu. Když jako výchozí bod polopřímky nebo-li paprsku (ray) zvolíme bod Q , můžeme tak určit jeho polohu vůči polygonu. Počet průsečíků si označíme jako k . Pokud je k liché, tak bod leží uvnitř polygonu $Q \in p[j]$, jinak leží vně $Q \notin p[j]$.

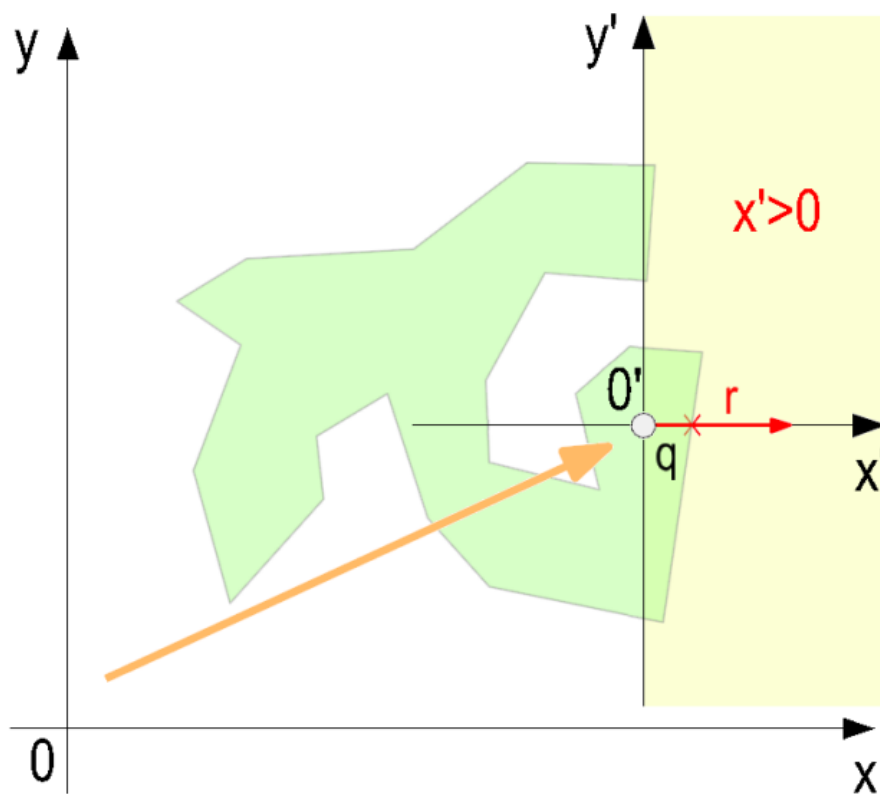
Obrázek 3.3: Princip Ray Crossing Algorithm [2]

3.2.1 Problematické situace u Ray Crossing Algorithm

Při této metodě může dojít takové k situaci, že některá hrana polygonu leží na polopřímce z bodu Q . V takovém případě dochází k tomu, že počet průsečíků polopřímky s hranami polygonu je sudý, i když je bod Q uvnitř polygonu. Z tohoto důvodu se zavádí redukovaný souřadnicový systém s počátkem v bodě Q , kde osa x' je rovnoběžná s osou x a osa y' je kolmá na x' . Řešení úlohy se poté omezí pouze na hrany, jejichž jeden vrchol leží pod osou x' a druhý nad osou x' .

U metody Ray Crossing Algorithm se problematické situace řeší principiálně stejně jako u Winding Number Algorithm, viz. 3.1.1.

Obrázek 3.4: Princip Ray Crossing Algorithm - redukované souřadnice[2]

3.2.2 Implementace metody

1. Nastavení počtu průsečíků rovno nule: $inters = 0$
2. Redukce souřadnic x všech bodů polygonu vůči x-ové souřadnici bodu q: $x'_i = x_i - x_q$
3. Redukce souřadnic y všech bodů polygonu vůči y-ové souřadnici bodu q: $y'_i = y_i - y_q$
4. Volba podmínky: $if(y'_i > 0) \wedge (y'_{i-1} \leq 0) \parallel (y'_{i-1} > 0) \wedge (y'_i \leq 0)$
5. Při splnění podmínky: $x'_m = (x'_i y'_{i-1} - x'_{i-1} y'_i) / (y'_i - y'_{i-1})$
6. Pokud $x'_m > 0$, zvýšení počtu průsečíků o jeden: $inters = inters + 1$
7. Určení zda počet průsečíků sudý či lichý: $if(inters \% 2) = 0$, pak: $q \in P$ - počet průsečíků je sudý
8. V opačném případě: $q \notin P$

Kapitola 4

Vstup a výstup aplikace

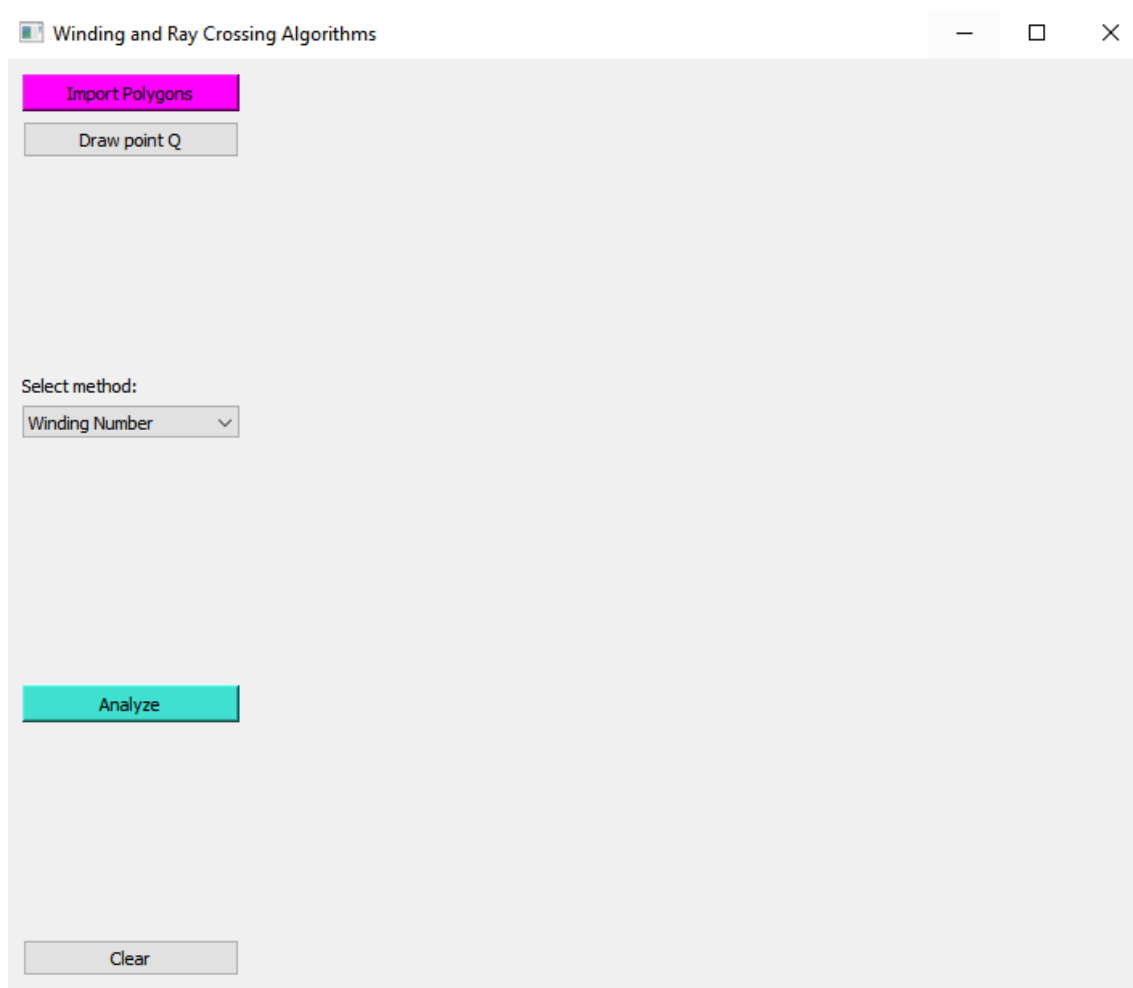
4.1 Vstup

- Vstupními daty pro tuto úlohu je textový soubor formátu .txt a bod Q . Textový soubor je potřeba do aplikace načíst pomocí tlačítka "Import Polygons". Soubor obsahuje body jednotlivých polygonů v řádcích ve formátu [číslo bodu, souřadnice X, souřadnice Y]. Každý polygon začíná bodem 1 a končí číslem n -tým bodem, pokud v souboru je načítán bod s číslem 1, dojde k ukončení předchozího polygonu a začíná nový polygon. Čísla bodů a souřadnice jsou v souboru odděleny mezerami.
- Bod Q do aplikace vloží uživatel kliknutím levým tlačítkem myši po aktivování přes tlačítko "Draw point Q".

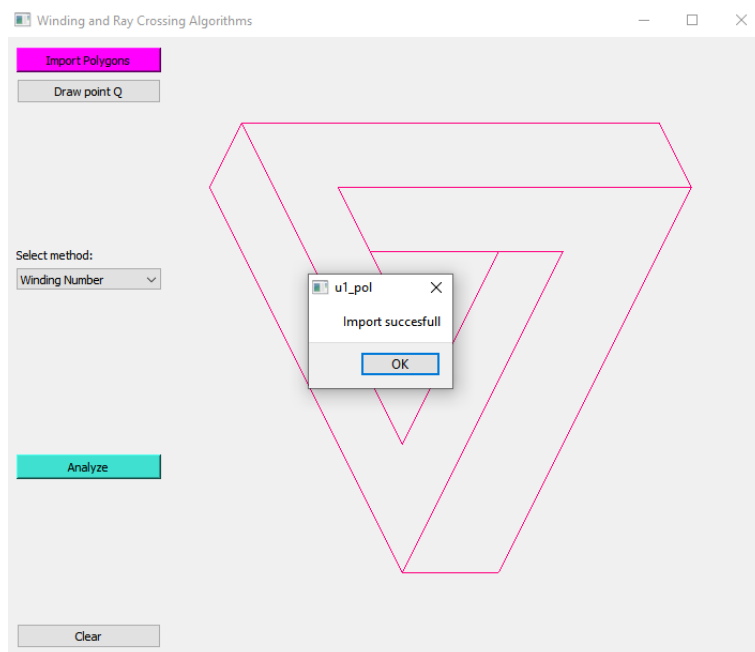
4.2 Výstup

- Výstupem úlohy je grafická aplikace, která po načtení souboru s polygony a volbě bodu Q určí polygon, ve kterém se bod nachází. Pro analýzu polohy bodů je možné zvolit ze dvou algoritmů Winding Number Algorithm a Ray Crossing Algorithm.
- Polygon, ve kterém se bod nachází, se po stisknutí tlačítka "Analyze" vybarví.
- Pokud je bod na hraně dvou polygonů nebo je totožný s vrcholem více polygonů, tak se vybarví všechny dotčené polygony.
- Pokud se bod nenachází v žádném polygonu, tak se žádný polygon nevybarví.
- Grafický výstup se pak stiskem tlačítka "Clear" smaže.

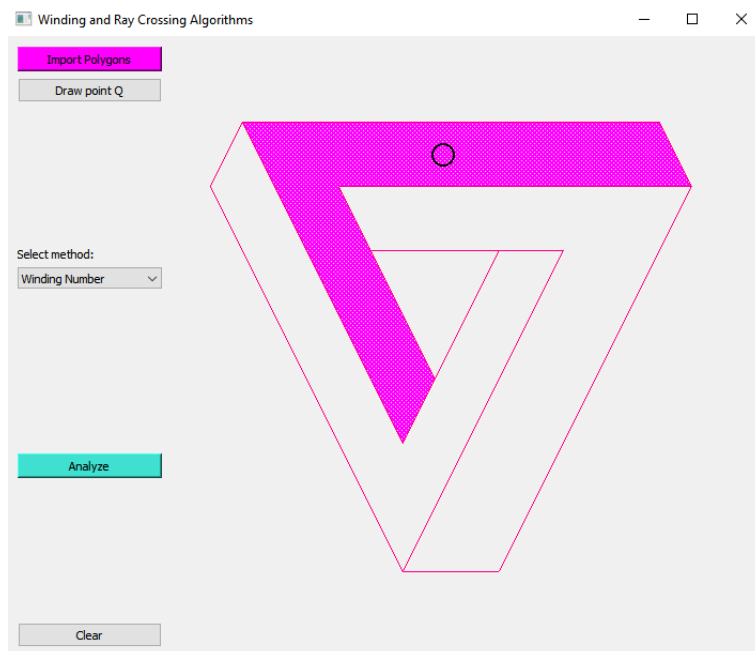
4.3 Prostředí

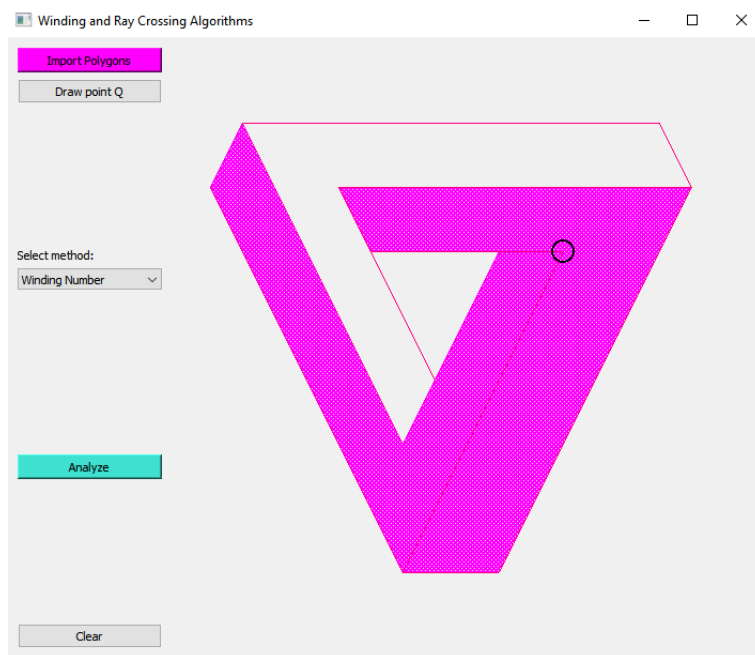
Obrázek 4.1: Prostředí po spoštění aplikace

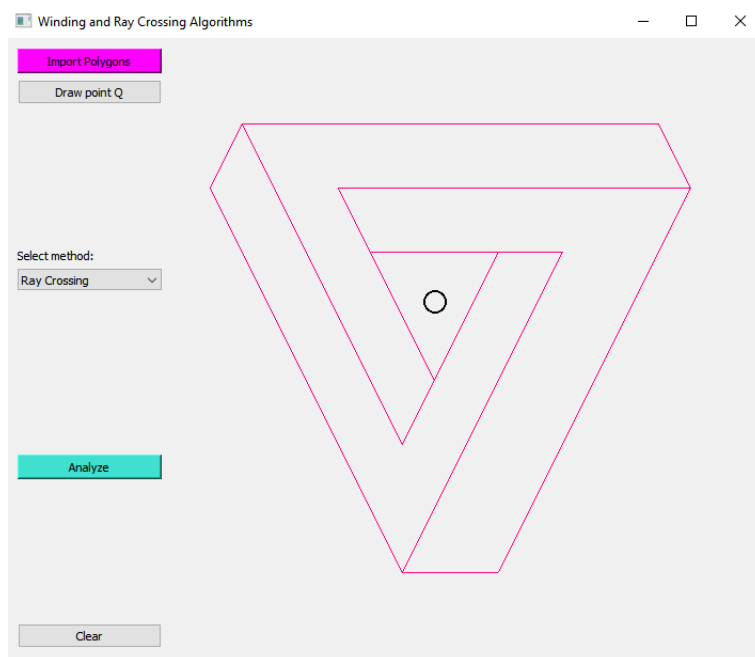
Obrázek 4.2: Hláška úspěšného importu

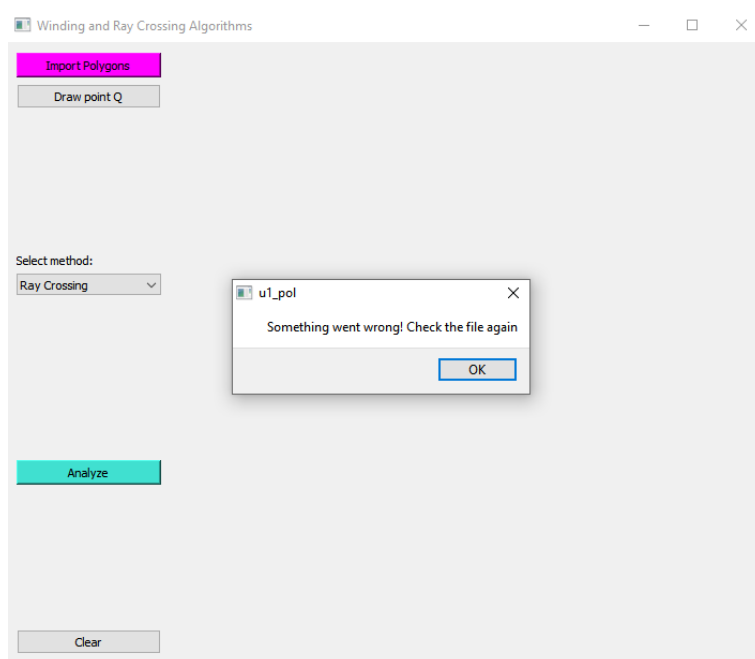
Obrázek 4.3: Vybarvení polygonu obsahujícího bod Q

Obrázek 4.4: Vybarvení dvou polygonů s dotykem

Obrázek 4.5: Analýza bodu mimo polygony

Obrázek 4.6: Hláška neúspěšného importu

Kapitola 5

Dokumentace tříd a metod

5.1 Algorithms

- *int getPositionWinding(QPointF q, QPolygonF pol)*
Funkce, která určuje polohu bodu vůči polygonu metodou Winding Number Algorithm. Na vstupu funkce je určovaný bod q a polygon P. Výstupem je celé číslo a to 1(bod leží uvnitř polygonu, na hraně nebo na vrcholu), 0(bod leží vně polygonu) nebo -1(jiné).
- *int getPositionRay(QPointF q, QPolygonF pol)*
Funkce, která určuje polohu bodu vůči polygonu metodou Ray Crossing Algorithm. Na vstupu funkce je určovaný bod q a polygon P. Výstupem je celé číslo a to 1(bod leží uvnitř polygonu, na hraně nebo na vrcholu) nebo 0(bod leží vně polygonu).
- *int getPointLinePosition(QPointF $\mathcal{E}q$, QPointF $\mathcal{E}a$, QPointF $\mathcal{E}pol$)*
Tato funkce určuje pozici bodu vůči linii. Na vstupu funkce je určovaný bod a dva body přímky "a" a "b". Ze dvou bodů přímky můžeme určit determinant, jehož hodnotu porovnáváme se zvolenou minimální hodnotou "eps". Výstupem funkce je celé číslo, které nabývá hodnot 1(pod leží v levé polorovině), 0(bod leží v pravé polorovině) a -1(bod leží na hraně).
- *double get2LinesAngle(QPointF $\mathcal{E}p1$, QPointF $\mathcal{E}p2$, QPointF $\mathcal{E}p3$, QPointF $\mathcal{E}p4$)*
Tato funkce počítá úhel mezi dvěma hranami. Na vstupu jsou 4 body, které určují dvě přímky. Výstupem je velikost úhlu ve stupních typu double.

5.2 Draw

- *void paintEvent()*
Metoda, která vykresluje naimportované polygony a bod q. Dále vykreslí polygon, uvnitř kterého se nachází bod Q.
- *void mousePressEvent()*
Po kliknutí myši uloží souřadnice bodu Q.

- *void setDrawPoint*
Slouží k zapnutí vykreslování bodu Q . Po spuštění programu lze vytvářet bod q až po stisknutí tlačítka Draw Point. Po obětovném stisknutí je vytváření bodu q opět vypnuté.
- *void clearCanvas*
Slouží k vyčištění grafického okna od všech polygonů i bodu Q .
- *bool importPolygons*
Používá se k načtení textového souboru s body polygonů.

5.3 Widget

- *void on_pushButton_3_clicked*
Vyčistí okno aplikace. V aplikaci se jedná o tlačítko "Clear".
- *void on_pushButton_clicked*
Slouží k tvorbě bodu q . V aplikaci se jedná o tlačítko "Draw Points".
- *void on_pushButton_2_clicked*
Spustí výpočet algoritmu pro určení polohy bodu. V aplikaci se jedná o tlačítko "Analyze".
- *void on_importPolygons_clicked*
Při stisknutí tlačítka se otevře dialogové okno pro vyhledání souboru se souřadnicemi bodů polygonů. V aplikaci se jedná o tlačítko "Import Polygon".

Kapitola 6

Závěr

Do vytvořené aplikace lze načíst data polygonů, vytvořit bod Q a spočítat zda bod leží uvnitř polygonu. Aplikace vybarví Polygon, který obsahuje bod Q . V programu jsou vyřešeny i případy, kdy se bod nalézá na hraně nebo vrcholu jednoho nebo více polygonů.

6.1 Neřešené problémy a náměty

- Z časové tísně nebyla v úloze vyřešena tvorba nekonvexních polygonů.
- Data musí být předem upravena, jelikož program má předdefinovanou velikost vykreslovacího okna. V ideálním případě by bylo dobré kdyby se načtená data sama přizpůsobila velikosti okna.
- Praktické by též bylo rozšířit aplikaci o funkci jež převádí kartézské souřadnice do souřadnic obrazových.

Literatura

- [1] T. Bayer. Geometrické vyhledávání bodu, cvičení č. 1 předmětu Algoritmy v digitální kartografii, 2016. <https://web.natur.cuni.cz>.
- [2] T. Bayer. Geometrické vyhledávání bodu, přednáška č. 2 předmětu Algoritmy v digitální kartografii, 2016. <https://web.natur.cuni.cz>.

Příloha A

Zdrojový kód aplikace

Zdrojový kód aplikace je dostupný z veřejného profilu *petrposkocil* na github.com

Jméno repozitáře: *ADK_poskocil_faber*

Podsložka: *u1_pol*

https://github.com/petrposkocil/ADK_poskocil_faber/U1/u1_pol

Obsažené soubory:

1_pol.pro //Qt creator project file

algorithms.h //Header file

draw.h //Header file

widgets.h //Header file

algorithms.cpp //Source code file

draw.cpp //Source code file

widgets.cpp //Source code file

widget.ui //User interface file

Příloha B

Vstupní a výstupní data

Vstupní data jsou dostupná z veřejného profilu *petrposkocil* na github.com

Jméno repozitáře: *ADK_poskocil_faber*

Soubor: *imput_data.txt*

https://github.com/petrposkocil/ADK_poskocil_faber/U1/imput_data.txt

Výstupní data jsou ve formě grafického znázornění výsledků algoritmů. Polygon do kterého padnou souřadnice bodu Q je vyzobrazen barevnou šrafou.

Příloha C

Aplikace - binární soubor

Aplikace je dostupná z veřejného profilu *petrposkocil* na github.com

Jméno repozitáře: *ADK_poskocil_faber*

Soubor: *u1_pol.exe*

https://github.com/petrposkocil/ADK_poskocil_faber/U1/u1_pol.exe